

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.050.21.2025.ML
3705120.14692924.11886304
Warszawa, 31-03-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer K10INT8600, panów Posłów Adama Dziedzica oraz Wiesława Różyńskiego w sprawie szkód powodowanych przez kormorana czarnego - *Phalacrocorax carbo*, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Jakie kroki ma zamiar podjąć Ministerstwo Klimatu i Środowiska w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania kormorana na gospodarkę narodową?

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że kormoran (*Phalacrocorax carbo*) objęty jest w Polsce ochroną gatunkową częściową, na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380). Wszystkie gatunki ptaków, występujące naturalnie na terenie UE są chronione na mocy prawa wspólnotowego. Wymienione są one w Dyrektywie Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – dalej „Dyrektywa Ptasia”, gdzie część gatunków występuje w załączniku I, dotyczącym gatunków objętych szczególną ochroną. Gatunki w stosunku do których została dopuszczona możliwość pozyskania łowieckiego zostały określone w załączniku II.

W świetle obowiązywania powyższej regulacji prawnej, wyłączenie któregośkolwiek gatunku ptaka (w tym kormorana) spod ochrony gatunkowej ani przeniesienie kormorana na listę gatunków łownych, nie jest możliwe. Którekolwiek z ww. działań wymagałoby zmiany Dyrektywy Ptasiej, na co zgodę musiałyby wyrazić wszystkie kraje Unii Europejskiej. Ponadto należy wskazać, że większość zakazów dotyczących gatunków chronionych stanowi transpozycję regulacji unijnych, co wyklucza możliwość dokonywania modyfikacji w tym zakresie.

Tym niemniej, mając na względzie interes gospodarstw rybackich resort środowiska podejmuje liczne działania mające na celu możliwość ograniczenia negatywnego wpływu żerowania kormoranów na obiektach hodowlanych.

Podstawową i najbardziej skuteczną metodą mającą na celu zapobieganie szkodom wyrządzonym przez ptaki rybożerne w gospodarce rybackiej jest stosowanie różnych metod płoszenia i niepokojenia zwierząt. W celu umożliwienia prowadzenia tego typu działań przez użytkowników obrębów hodowlanych, ustawodawca, w przepisach z zakresu ochrony przyrody umożliwił realizację tego typu działań na terenie obrębów hodowlanych bez konieczności uzyskiwania zezwoleń. Na podstawie § 6 ust. 6 rozporządzenia ws. ochrony gatunkowej zwierząt, zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach żerowania ptaków migrujących lub zimujących nie dotyczy kormorana i czapli siwej w obrębach hodowlanych ustanowionych zgodnie z przepisami o rybactwie śródlądowym.

W przypadku gospodarstw rybackich nie będącymi obrębami hodowlanymi w ramach działań prewencyjnych, na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U

z 2024 r. poz. 1478, ze zm.) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na wniosek podmiotów, w których interesie jest zminimalizowanie szkód, wydają zezwolenia m.in. na płoszenie i niepokojenie osobników gatunków objętych ochroną.

Kolejną, mniej skuteczną, zdaniem resortu metodą ograniczania wpływu kormorana na rybostan jest umyślne zabijanie osobników poprzez ich odstrzał. Metoda ta może spowodować wypłoszenie ptaków na pewien okres czasu oraz zwiększyć skuteczność płoszenia przez armatki hukowe czy strzały z broni palnej bez załadunku śrutu. Tym samym odstrzał mniejszej liczby osobników może przynieść zamierzony efekt. Niemniej, należy mieć na względzie, że w przypadku prowadzenia odstrzału, tworzy się efekt „zasysania” osobników w dane miejsce, powstający w wyniku zredukowania konkurencji i zwolnienia niszy pokarmowej, przy jednoczesnej stałej dostępności obfitego żerowiska. Zatem odstrzał dużej liczby ptaków nie spowoduje, że ich liczba na stawach się zmniejszy, bowiem wkrótce prawdopodobnie przylecą nowe osobniki. W tym przypadku użytkownik gospodarstw ponosi dodatkowe koszty związane z ciągłym prowadzeniem odstrzału.

Obecnie, poza zezwoleniami na umyślne płoszenie i niepokojenie ptaków, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska wydają więc również, na wniosek podmiotów, zezwolenia na umyślne zabijanie kormoranów poprzez odstrzał, na analogicznych zasadach. Zezwolenia te obejmują w skali kraju tysiące lub nawet dziesiątki tysięcy osobników rocznie i dotyczą również południowych regionów kraju.

Należy podkreślić fakt, iż zezwolenia na odstępstwa od zakazów wydawane są na wniosek podmiotu, w którego interesie leży dana czynność. Warto przy tym wskazać, iż wydane decyzje przyznają stronom prawo do odstępstwa od obowiązujących zakazów, nie mają zaś charakteru nakazowego. W przypadku wniosków składanych w tym zakresie przez osoby fizyczne wprowadzone zostało zwolnienie z opłaty skarbowej za uzyskanie zezwolenia.

Wnioskodawca może więc wykorzystać udzieloną derogację w całości lub w części, jednak nie ma takiego obowiązku. Należy zauważyć, że w ostatnich latach resortowi środowiska nie sygnalizowano żadnych problemów odnośnie uzyskiwania zezwolenia na płoszenie i niepokojenie lub zabijanie poprzez odstrzał kormoranów. Stopień wykorzystania zezwoleń na odstrzał osobników kormorana jest niski.

Należy zauważyć, że zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 września 2015 r. sygn. akt K 20/14, obowiązująca regulacja w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody powodowane przez 5 gatunków zwierząt (żubry, wilki, niedźwiedzie, rysie i bobry) jest zgodna z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, w orzeczeniu z 21 lipca 2014 r. sygn. akt K 36/13 Trybunał Konstytucyjny opowiedział się przeciwko całkowitej automatyzacji refundacji szkód, zwracając uwagę, że działania odszkodowawcze Skarbu Państwa winny być powiązane z oceną działań prewencyjnych podejmowanych przez właścicieli i posiadaczy mienia, w którym zaistniała szkoda.

Trybunał Konstytucyjny wskazał również, że działania zapobiegawcze „pozwalają z jednej strony na ochronę zagrożonych gatunków, które mogą swobodnie występować w formie dziko żyjącej, z drugiej zaś zapobiegają powstawaniu szkód w gospodarce człowieka lub je minimalizują. W połączeniu z istniejącymi zasadami odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez określone gatunki zwierząt chronionych jest to rozwiązanie realizujące standardy konstytucyjne”.

Tym niemniej, zgodnie z wiedzą resortu środowiska, gospodarstwom rybackim przysługują dofinansowania z programu „Fundusze Europejskie dla Rybactwa” na lata 2021-2027, w ramach realizacji operacji z zakresu usług środowiskowych (tzw. rekompensat wodnośrodowiskowych), które stanowią również rekompensatę za szkody wyrządzone przez gatunki chronione w obiektach hodowlanych.

Czy istnieje możliwość wprowadzenia przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, na obszarze województwa podkarpackiego oraz innych województw z podobnymi problemami, specjalnych zarządzeń umożliwiających skuteczne zarządzanie populacją kormoranów co ułatwiłoby ograniczanie szkód, w tym np. zezwolenie na działania, które w innych okolicznościach podlegałyby zakazom ochrony tego gatunku?

W odpowiedzi na postulaty branży rybackiej wprowadzono tego rodzaju rozwiązania prawne umożliwiające odejście od procedury składania pojedynczych wystąpień o zezwolenia od zakazów. Art. 56a. ust.1 ustawy o ochronie przyrody w treści : „Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku do bobra europejskiego, kormorana czarnego oraz czapli siwej, na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1.”

Czy w chwili obecnej istnieją prawne bądź merytoryczne przeciwwskazania uniemożliwiające wprowadzenie tego typu rozwiązania?

Powyżej opisane rozwiązania prawnego już istnieją i obowiązują. Jednak należy odnotować, że środowisko rybackie uważa ww. rozwiązania za niewystarczające. Dalej idące zmiany, postulowane przez rybaków, np. możliwości strzelania do kormoranów bez uzyskania zezwolenia, są obecnie niemożliwe do wprowadzenia z uwagi na obowiązujące prawo unijne.

Jednocześnie zwracam uwagę, że konsekwentnie rybacy z wielu krajów unijnych zwracali się wielokrotnie zarówno do Komisji Europejskiej jak i do Parlamentu Europejskiego o zmianę przepisów unijnych w stosunku do ptaków rybożernych, głównie kormorana, ale ich postulaty nie zostały spełnione.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi organizuje 3 czerwca br. spotkanie w tej sprawie, w ramach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska również wezmą udział w tym spotkaniu.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.